

Kultur- og kirkedepartementet
Administrasjonsavdelingen
Boks 8030 Dep
0030 Dep

[Vår dato: 21. desember 2004] [Vår ref.: 04-0685 339.5] [Deres dato: 09.07.2005] [Deres ref.: 2004/2480 AØ GP] [Saksbehandler: Ø. D. Kraft, tlf 23 31 04 46]

HØRING – FORSLAG OM ENDRING I FORSKRIFT OM TROSSAMFUNN, FORSKRIFT OM TILSKOT TIL UREGISTRERTE TROSSAMFUNN, FORSKRIFT OM TILSKOT TIL LIVSSYNSSAMFUNN

Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon (KA) er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for menighetsråd, kirkelig fellestråd og andre kirkelige virksomheter. Alle kirkelige fellestråd i Den norske kirke er medlem hos oss, og det er disse har bl.a. ansvar for kirker og kirkegårder i Den norske kirke.

Vi viser til deres høringsbrev av 9. juli 2004. Vi beklager at vi ikke var oppført som høringsinstans for denne høringen. Våre medlemmer er ikke direkte omfattet av Lov om trossamfunn, men indirekte berører loven med tilhørende forskrifter flere religionspolitiske og kommuneøkonomiske forhold som angår de lokale kirkelige organer i Den norske kirke.

Vi er ikke er gjort kjent med dette forslaget til endringer i forskriften før nå, dvs etter den fastsatte høringsfristen. Vi vil likevel komme med en tilbakemelding på på ett punkt i forslaget, jf samtale med seniorrådgiver Gro Paudal i KKD 20. desember 2004.

Beregningsgrunnlaget for statlige og kommunale tilskudd

KA støtter fullt ut prinsippet om at andre trossamfunn mottar statlig og kommunalt tilskudd pr medlem som tilsvarer offentlige bevilgninger til Den norske kirke pr medlem. Dette sikrer en ønskelig økonomisk likebehandling mellom Den norske kirke og andre trossamfunn ut fra religionspolitiske hensyn. Dette er en ordning som oppleves som hensiktsmessig og rimelig i de fleste lokalsamfunn, og løser de lokale religionspolitiske hensyn ved f.eks. kommunal prioritering av et formål i Den norske kirke (f.eks. bygging av kirke), når dette bidrar til tilsvarende tilskuddsvekst til andre trossamfunn. I tillegg erfarer vi at en slik økonomiske likebehandling bidrar til generelt styrket legitimitet for kommunale bevilgninger til lokale kirkelige formål.

Våre medlemmer peker imidlertid på ett område der nåværende ordning for økonomisk likebehandling slår negativt ut. Det gjelder vedlikehold av kirker med store antikvariske/kulturhistorisk verdier. Dette er bygninger som har nasjonale verdier langt ut over sitt lokalmiljø, de er spesielt kostbare å vedlikeholde, og de har en funksjon i lokalmiljøet som langt overstiger den tradisjonelle kirkelige bruken. Fra kommunalt hold mottar vi mange meldinger om at det ikke er rimelig at alle andre trossamfunn skal få økt tilskudd fordi kommunen prioriterer svært kostnadskreven vedlikehold av bygninger med stor antikvarisk interesse. Dette betraktes primært som et kulturpolitisk tiltak, og ikke som en støtte til virksomheten i Den norske kirke, jf Ot.prp. nr. 27 (1967-68) Om lov om trdomssamfunn m.m. der det bl.a. heter: *Det kan også være naturlig å gjøre fradrag for utgiftsposter som i budsjettet er oppført sammen med andre utgifter til kirkelige formål til alminnelige kulturformål.* Vedlikehold av disse bygningene vil være svært kostnadskreven fordi de er omfattet av særlige statlige vernebestemmelse som skal sikre at disse bygningenes kulturverdier blir bevart. Vi erfarer at dagens tilskuddsordning til andre trossamfunn blir brukt som argument fra flere kommuner mot bevilgninger til større kostnadskreven vedlikehold av kirker med store antikvariske verdier. Dette gjelder primært i kommuner med forholdsvis stor andel medlemmer i andre trossamfunn.

Grensen på 1850 for antikvariske bygg

På denne bakgrunn støtter KA fullt ut forslaget om utgifter til vedlikehold av antikvariske bygg ikke skal tas med i beregnings-grunnlaget for tilskudd til andre trossamfunn. (Vi forutsetter at driften av alle disse bygningene selvsagt på ordinær måte skal tas med i beregningsgrunnlaget) Vi er imidlertid kritiske til at departementet foreslår at det kun er kirkebygg bygd før 1850 som defineres som antikvariske bygg. Vi viser her til Rundskriv T-3/2000 fra Miljøverndepartementet og Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet om *Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø.* Forvaltningen av kirkene følger av ulike lover og saksbehandlingsregler, og er i hovedsak delt i tre kategorier ifølge dette rundskrivet:

1. Fredete kirker

Alle kirker bygget før 1650 er automatisk fredet (ca 200 kirker).

2. Kirker bygget i perioden 1650 - 1850

Vi har i Norge ca. 300 kirker bygget i perioden 1650 - 1850. Disse anses å ha en særlig verneverdi som kulturminner, og riksantikvaren skal derfor i flere sammenhenger trekkes inn for å sikre ivaretagelse av de antikvariske interesser som er knyttet til dem.

3. Kirker bygget etter 1850 (ca 1 100 stk)

Disse kirkene er i utgangspunktet ikke omfattet av noen spesielle vernebestemmelser. Men noen kirker bygget etter 1850 kan ha en særlig verneverdi pga. spesielle arkitektoniske eller kulturhistoriske forhold knyttet til bygningen og omgivelsene, og/eller som følge av at inventaret har en særlig antikvarisk interesse. Enkelte av disse kirkene representerer unike kulturhistoriske og/eller arkitektoniske verdier for sin tid, og er valgt ut og listeført som særlig verdifulle av riksantikvaren. Disse listeførte kirkene skal derfor forvaltes på samme måte som kirkene bygget i perioden 1650-1850.

Felles forvaltningsregler for kirker bygget i perioden 1650 – 1850 og for listeførte kirker bygd etter 1850:

- Ved ombygging og utvidelse skal riksantikvaren alltid forelegges saken på forhånd.

- Omfattes av kulturminneloven § 25 annet ledd som pålegger kommunen å sende søknad om riving eller vesentlig endring av bygning/ anlegg oppført før 1850 til fylkeskommunen. Ved anskaffelse og avhendelse av inventar og utstyr av vesentlig betydning for kirkens interiør, skal riksantikvaren konsulteres før biskopen treffer sin avgjørelse.
- Ved alle maler-, kalkings- og murpussarbeider skal det benyttes tradisjonelle materialer og teknikker, jf. Riksantikvarens veiledning om utvendig/innvendig maling og murarbeider.
- Større oppussings-, og reparasjonsarbeider skal forelegges riksantikvaren på forhånd.
- Eventuell begynnende skade på kirke, kirkeinventar og kirkekunst skal snarest mulig rapporteres til riksantikvaren, som tar stilling til hvilke tiltak som bør settes i verk.
- Det skal sendes en fortegnelse til Riksantikvaren over alt inventar og utstyr i kirken.

Det følger av dette at det framstår som noe vilkårlig at departementet har lagt årstallet 1850 til grunn for å skille mellom vanlige kirker og antikvariske bygg. Begrunnelsen som er gitt for at kirker bygd før 1850 ikke skal tas med i beregningsgrunnlaget er den samme for kirker bygd etter 1850 som Riksantikvaren har listeført.

Vårt forslag til presisering i pkt 8 i forslag til ny *Forskrift om trossamfunn*, § 9 i *Forskrift om tilskot til til uregistrerte trossamfunn* og § 9 i *Forskrift om tilskot til livssynssamfunn* er derfor som følger:

”Utgifter til antikvariske bygg (før 1850 og kirker som Riksantikvaren har listeført) skal ikke tas med i beregningsgrunnlaget.” (Forslag til endring i *kursiv*)

Avslutning

Vi har merket oss høringsuttalelsen fra bl.a. Humanetisk Forbund som er bekymret for at forslaget til nye forskrifter mht til beregningsgrunnlag vil medføre urimelig lavere tilskudd til andre trossamfunn. Vi vil i den forbindelse oppfordre departementet til å vurdere flere forhold som angår beregningsgrunnlaget for å sikre reell økonomisk likebehandling mellom Den norske kirke og andre trossamfunn. Vi vil her spesielt peke på gjeldene ordning for momskompensasjon for kommunene, som også er gjort gjeldende for menighetsråd og kirkelig fellesråd i Den norske kirke. Denne ordningen medfører i begrenset grad en økonomisk fordel for Den norske kirke, da staten har redusert rammebevilgningene til kommunene med tilsvarende beløp som kommune og kirke samlet sparer. Men beregningsgrunnlaget for tilskudd til andre trossamfunn blir lavere, uten tilsvarende reduksjon i den offentlige bevilgningen til Den norske kirke. Vi vil derfor anbefale at KKD beregner årlig verdien av samlet momskompensasjon for Den norske kirke, og at dette beløpet tas med i beregningsgrunnlaget for det statlige tilskuddet til andre trossamfunn.

Med hilsen

Frank Grimstad
adm. direktør

Øystein Dahle Kraft
avdelingssjef